

Pamięci tych, którzy odeszli

Profesor dr hab. Wiesław Bieńkowski ***1926–1999***

22 listopada 1999 roku zmarł w Krakowie Profesor dr hab. Wiesław Bieńkowski, wybitny uczyony, autor dzieł o nieprzemijającej wartości, historyk nauki i kultury, bibliograf, biografista, bibliolog, miłośnik i dziejopis Krakowa.

Profesor Wiesław Bieńkowski urodził się w 1926 roku. W latach 1951–1952 ukończył kolejno historię i socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Karierę naukową rozpoczął w Gdańsku, gdzie pracował najpierw jako bibliotekarz, a następnie kierownik Oddziału Dokumentacyjno-Informacyjnego w bibliotece Polskiej Akademii Nauk. W 1953 roku powrócił do Krakowa i podjął pracę w Zakładzie Dokumentacji Instytutu Historii PAN. Z instytucją tą związał się na całe życie, przechodził przez wszystkie szczeble stanowisk naukowych – od starszego asystenta do profesora nadzwyczajnego oraz kierownika Zakładu Bibliografii Bieżącej (1981) i kierownika Zakładu Dziejów Kultury Krakowa. Kolejno zdobywał stopnie – doktora (1962) i doktora habilitowanego (1970). W 1975 roku rozpoczął pracę na Uniwersytecie Jagiellońskim w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

Zainteresowania badawcze Profesora Wiesława Bieńkowskiego były bardzo rozległe, obejmowały bowiem historię kultury polskiej XIX i XX wieku, zwłaszcza historię nauk humanistycznych – etnografii, historiografii, socjologii i historii myśli społecznej. Dorobek naukowy Profesora obejmuje blisko 500 pozycji, wśród których znalazły się zarówno syntetyczne opracowania (monografia Mrongowiusza i Kelles-Krauza), jak również liczne artykuły naukowe i popularno-naukowe. Wszystkie prace cechuje profesjonalizm i erudycja. Profesor Wiesław Bieńkowski był również autorem kilkadziesiątu haseł do *Polskiego Słownika Biograficznego* i *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*.

Profesor jako bibliograf podjął trud opracowania dokumentacji polskiego piśmiennictwa historycznego. Od 1953 roku pracował w krakowskim oddziale Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, mieszczącym się przy ul. Sławkowskiej 17, nazywanym początkowo Zakładem Dokumentacji, następnie od 1976 roku Pracownią Informacji Naukowej, przekształconą w 1984 roku w Zakład

Bibliografii, wreszcie w 1991 roku w Zakład Bibliografii Bieżącej. 1 listopada 1968 roku Profesor Bieńkowski objął kierownictwo dwóch pracowni, tj. Pracowni Bibliografii Retrospektywnej po prof. dr hab. Helenie Madurowicz-Urbańskiej i Pracowni Bibliografii Bieżącej po prof. dr. Janie Baumgarcie, aby w 1978 roku scalić obie pracownie. Efektem tych działań była systematyczna praca nad kontynuacją *Bibliografii historii polskiej* (ukazały się tomy za lata 1978–1987, dalsze w druku i opracowaniu).

Działalności naukowej Profesora towarzyszyły liczne zainteresowania, wśród których poczesne miejsce zajmował Kraków i jego historia.

Krakowowi służył również jako wieloletni prezes Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa (1964–1980) oraz jako kierownik pracowni Zespołu Dziejów Kultury Krakowa (od 1990 r.), a także uczestnicząc w pracach Polskiego Towarzystwa Historycznego (od 1948 r.), Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego (od 1959 r.), Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego (od 1990 r.). W 1960 roku Profesor Bieńkowski został członkiem Komisji Socjologicznej PAN w Krakowie, a w 1966 roku rozpoczął pracę w Komisji Nauk Historycznych Oddziału PAN w Krakowie, przemianowanej w 1981 roku na Komisję Historyczną. W 1973 roku przyjął uczestnictwo w pracach Komisji Etnograficznej oraz Prasoznawczej Oddziału PAN w Krakowie. Brał również czynny udział w wielu radach naukowych i komitetach redakcyjnych. W latach 1972–1993 Profesor Wiesław Bieńkowski był sekretarzem redakcji czasopisma „*Studia Historyczne*”, zasiadał w komitecie redakcyjnym *Słownika biograficznego etnografów polskich*, w komitecie redakcyjnym „*Rocznika Muzeum Etnograficznego w Krakowie*”, w redakcji *Słownika duchowieństwa polskiego na Śląsku w XIX i XX w.*, „*Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej*”, „*Krakowskiego Rocznika Archeologicznego*”, był współpracownikiem *Polskiego Słownika Biograficznego*.

W 1974 roku Profesor Wiesław Bieńkowski otrzymał od ówczesnego rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. Mieczysława Karasia propozycję pracy w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. W tym czasie był już w pełni ukształtowanym badaczem o ustalonej pozycji międzynarodowej. W Zakładzie/Katedrze BiIN powierzono Profesorowi prowadzenie wykładów z „*Metodologii badań nad książką, biblioteką i informacją naukową*” oraz wykład monograficzny z „*Kultury Krakowa*”. Wkrótce praca dydaktyczna i pedagogiczna stała się kolejną pasją Profesora.

Pod jego kierunkiem powstało ponad 80 prac magisterskich (niektóre z nich zostały opublikowane) oraz osiem rozpraw doktorskich – uczestników ogólnopolskiego, interdyscyplinarnego seminarium doktoranckiego prowadzonego przez Profesora od 1989 roku.

Działalność Profesora na polu naukowym i popularyzatorskim została doceniona i nagrodzona. Do najważniejszych wyróżnień należą: nagroda tygodnika „Polityka” III stopnia (1978 r.); zespołowa Działacza Kultury (1981 r.); ufundowana w Londynie nagroda Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa im. dr. Jana Zygmunta i Marii Roblów „za całokształt pracy badawczej o tematyce krakowskiej i za działalność organizacyjną na polu nauki i kultury Krakowa” (1983 r.); odznaka za zasługi dla województwa radomskiego (1984 r.); nagroda dwutygodnika „Warmia i Mazury” (1985 r.); kolejna nagroda „Polityki” zespołowa I stopnia oraz nagroda Rektora UJ I stopnia (1987 r.); nagroda im. Jana Kochanowskiego z Funduszu Kultury i Nauki I stopnia (1993 r.); Krzyż Kawalerski Orderu Polonia Restituta.

Profesor Wiesław Bieńkowski był nie tylko znanym uczonym o imponującym dorobku naukowym, ale także niezwykłym człowiekiem o ciekawej osobowości, potrafił łączyć powagę naukowego autorytetu ze skromnością osobistą. Jego serdeczny stosunek do ludzi i optymizm, jaki nosił w sobie, powodowały że zawsze otoczony był gronem przyjaciół i wychowanków, dla których nigdy nie szczędził czasu. Dla wszystkich, którzy spotkali się z Profesorem w czasie długiej 50-letniej działalności naukowej, wiadomość o Jego śmierci była prawdziwym ciosem. Profesor Wiesław Bieńkowski został pochowany w Krakowie na cmentarzu Rakowickim ze wszystkimi honorami przysługującymi profesorowi Uniwersytetu Jagiellońskiego, a przede wszystkim jako civis Cracoviensis.

Barbara Szornel-Dąbrowska